

21 Ιουνίου 2016

Χρόνος, Χώρος και Πολιτισμός

Επιστήμες / Νομική - Κοινωνία

Φωτεινή Τζώρα, Πολιτικός Επιστήμων

Σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα σημαντικός είναι ο ρόλος του χρόνου. Μπορούμε να τον αντιληφθούμε ως στιγμή, να έχει διάρκεια, να αφορά το παρελθόν, να αναφέρεται στο παρόν, να καθορίζει το μέλλον. Ο χρόνος προσδιορίζει και τον χώρο με τον οποίο ερχόμαστε σε επαφή, στιγματίζοντας την ίδια μας την ύπαρξη με ένα προσωπικό και σύνθετο δίκτυο σωματικών και συναισθηματικών χαρακτηριστικών, μηχανισμών αντιμετώπισης, αξιών και προσωπικής ιστορίας[1].

«Υπάρχουν στιγμές στην ιστορία των λαών που προβάλλουν σαν φωτεινά ορόσημα στην ατέρμονη ροή του χρόνου, γίνονται σταθμοί στην εξελικτική τους πορεία και καταξιώνουν ολόκληρη την ύπαρξή τους»

(Γεωργάκης, Απόσπασμα από το βιβλίο του, Με Λογισμό και Μ' όνειρο... Λόγος και Πράξη στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, 2003)

Και ανάμεσα στον χρόνο και στον χώρο διαμορφώνεται ο πολιτισμός και η ανθρώπινη ιστορία. «Μέσα στους ανθρώπινους οργανισμούς, στις έννοιες, τις πεποιθήσεις, τα συναισθήματα, τις στάσεις, στις διαδικασίες της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και στα αντικείμενα... που βρίσκονται μεν έξω στους ανθρώπινους οργανισμούς, αλλά μέσα στους χαρακτηριστικούς τρόπους -πρότυπα- της κοινωνικής διαντίδρασης[2]».

Κάθε έθνος έχει το δικό του πολιτισμό, τη δική του μοναδική ιστορία[3]. Βασικό χαρακτηριστικό των ανθρώπινων πολιτισμών είναι ότι διαφέρουν μεταξύ τους και

η διαφορά αυτή, όπως αναφέρει ο Levi-Strauss[4], οφείλεται σε γεωγραφικές, ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες και όχι σε διαφορετικές ικανότητες, οι οποίες συνδέονται με την υφή της ανατομίας ή της φυσιολογίας των μαύρων, των κίτρινων ή των λευκών.

Η διεθνοποίηση της οικονομίας και της επικοινωνίας ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, προκάλεσε μεγάλες πληθυσμιακές μετακινήσεις και ρεύματα μεταναστών στα αστικά κέντρα[5]. Σαν αποτέλεσμα, η συνάντηση και επαφή πολιτισμών με αξίες, θρησκείες και γλώσσες διαφορετικές μεταξύ τους, ήταν αναπόφευκτη.

Από τα σημαντικότερα ζητήματα της εποχής είναι η σημασία επαναπροσδιορισμού των εννοιών «χώρος» και «πολιτισμός». Οι έννοιες αυτές χρειάζεται να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις του παρόντος, ώστε να εξυπηρετούν τις ανάγκες της κοινής πορείας των ανθρώπων και τις κοινές επιδιώξεις τους. Παράλληλα θα πρέπει να εξασφαλίζουν, ότι οι διαφορές στις επιδιώξεις τους και τα διαφορετικά ή συγκρουόμενα συμφέροντα ανάμεσα στους ανθρώπους, θα αντιμετωπίζονται με το διάλογο, τις διαπραγματεύσεις και τους συμβιβασμούς.

Το ευρύ πεδίο του πολιτισμού, από τις τέχνες και τα γράμματα, από τις αξίες και τα ιδανικά, από την έκφραση και τη δημιουργία, αλλά κυρίως από την ανθρώπινη υπόσταση του, μπορεί να συντελέσει, ώστε να καταστεί δυνατό για όλους να συζητήσουν χωρίς να κηρύξουν, να προβληματιστούν χωρίς να φωνάξουν, να συνειδητοποιήσουν τις δυσκολίες χωρίς να πληγώσουν και να πληγωθούν, και να αναθεωρήσουν τις απόψεις τους χωρίς να εξαναγκαστούν.

Σημειώσεις

[1] Cooper et al., *Ζώντας με το στρες*, Αθήνα, 2002: 76.

[2] Γκέφου-Μαδιανού, *Πολιτισμός και εθνογραφία. Από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική*, Αθήνα, 2011: 95.

[3] Smith, *Εθνική Ταυτότητα*, Αθήνα, 2000: 30, όπου υποστηρίζεται πως το έθνος μπορεί να οριστεί ως κατονομασμένος ανθρώπινος πληθυσμός που μοιράζεται μία ιστορική εδαφική επικράτεια -πατρίδα, κοινούς μύθους και ιστορικές μνήμες, μία κοινή κουλτούρα και κοινά για όλα τα μέλη νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις.).

[4] Levi-Strauss, *Φυλή και Ιστορία. Φυλή και πολιτισμός*, Αθήνα, 2008: 30-31.

[5] Μαλούτας, Οι πόλεις. Κοινωνικός και Οικονομικός Άτλας της Ελλάδας, 2002: 51.

Παρατήρηση: Το παρόν κείμενο αποτελεί τμήμα της Διπλωματικής Εργασίας «**Τοπική Αυτοδιοίκηση και Πολυπολιτισμικότητα. Η περίπτωση του Δήμου Αχαρνών**» της φοιτήτριας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ) και πολιτικής επιστήμονος κ. **Φωτεινής Τζώρα**. Η εργασία εκπονήθηκε με α' επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Τριανταφυλλοπούλου Αθανασία, β' επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Συλαίου Στυλιανή και Ακαδημαϊκό υπεύθυνο τον κ. Μπαντιμαρούδη Φιλήμονα, δημοσιεύεται, δε, εμπλουτισμένη σε συνέχειες από την ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ.

<http://bitly.com/28JCsxc>